

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการดำเนินชีวิต อันได้แก่ ความพึงพอใจในค่านองศ์ประกอบในการดำเนินชีวิต ค่านร่างกาย ค่านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ค่านการงาน และค่านการพักผ่อนหย่อนใจ กับการรับรู้ต่อความเจ็บป่วย อันได้แก่ ความรุนแรงของความเจ็บปวด ความเสื่อมสมรรถภาพของอวัยวะ ความสำนึกในคุณค่าของตนเอง และความรู้สึกซึมเศร้า ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยลำดับดังนี้

ประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากรในการศึกษาค้นครั้งนี้ คือ ผู้ป่วยโรคข้ออักเสบที่มาตรวจตามนัดที่คลินิกโรคกระดูกและข้อ แผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร ที่มีจำนวนเพียงตั้งแต่ 500 เพียงขึ้นไป ซึ่งมีโรงพยาบาลที่อยู่ในเกณฑ์ 5 แห่ง จากจำนวนโรงพยาบาลทั้งหมด 8 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลรามธิบดี โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทย โรงพยาบาลราชวิถี และโรงพยาบาลเลิดสิน และพิจารณาประชากรตามเกณฑ์ดังนี้

1.1 เป็นผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคข้ออักเสบชนิดข้อเสื่อม (Osteoarthritis) และข้ออักเสบรูมาตอยด์ (Rheumatoid Arthritis) เท่านั้น และไม่มีโรคแทรกซ้อนที่ร้ายแรงในทุกกระบวนที่อยู่ระหว่างได้รับการรักษาจากแพทย์ โดยศึกษาเพิ่มประวัติความเจ็บป่วย

1.2 มีอายุระหว่าง 20-65 ปี โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 20-40 ปี และกลุ่มอายุ 41-65 ปี ให้มีจำนวนใกล้เคียงกัน และในจำนวนนี้พิจารณาแบ่งเป็นกลุ่มเพศชาย เพศหญิง กลุ่มระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า และกลุ่มการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป

1.3 ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

2. การสุ่มตัวอย่างประชากร สุ่มตัวอย่างประชากรจากโรงพยาบาลทั้ง 5 แห่ง โดยหาสถิติผู้ป่วยที่มาตรวจตามคลินิกโรคกระดูกและข้อ แผนกผู้ป่วยนอก ในช่วงระยะเวลา 1 เดือน ของโรงพยาบาลแต่ละแห่ง รวมกันทั้ง 5 แห่ง ได้ ประชากรเท่ากับ 500 คน จากนั้นกำหนดขนาดของตัวอย่างประชากรจากสูตร

$$n_{\hat{\mu}} = \frac{NZ^2 \sigma_x^2}{NE^2 + Z^2 \sigma_x^2}$$

(สุวัทนา สุวรรณเชตนิคม 2529 : 84)

N = จำนวนสมาชิกทั้งหมดในประชากรเป้าหมาย

Z = ค่าจากโค้งปกติ ณ. ตำแหน่งที่พื้นที่ใต้โค้งที่หางเท่ากับ $\frac{\alpha}{2}$ ซึ่งค่า $\pm Z$ จะจำกัดพื้นที่ตรงกลางของโค้งปกติให้เป็น $(1 - \alpha)$

σ_x^2 = ค่าความแปรปรวนในประชากรของตัวแปรที่สนใจ (x)

E = ขนาดของความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับได้

$n_{\hat{\mu}}$ = ขนาดที่พอดีของกลุ่มตัวอย่างในการประมาณค่า μ ด้วยความเชื่อมั่น $(1 - \alpha)$ โดยที่ค่าประมาณจะไม่เคลื่อนจากค่าที่เป็นจริงเกิน E

จากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 222 คน (คู่มือคำนวณในภาคผนวก)

3. หาจำนวนตัวอย่างประชากรในแต่ละโรงพยาบาล โดยคิดตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละโรงพยาบาลทั้งรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ป่วยที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงพยาบาล

ชื่อโรงพยาบาล	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่างประชากร (คน)
โรงพยาบาลศิริราช	150	67
โรงพยาบาลรามธิบดี	50	22
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	100	45
โรงพยาบาลราชวิถี	50	22
โรงพยาบาลเลิดสิน	150	66
รวม	500	222

4. จากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) ในผู้ป่วยโรคข้ออักเสบที่มาตรวจตมนักที่คลินิกโรคกระดูกและข้อ ตามเกณฑ์ในข้อ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการสร้างเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

ชุดที่ 1 แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคข้ออักเสบ ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เรื่อง ความพึงพอใจในการดำเนินชีวิต

โดยยึดตามแนวความคิดของเฟลนากัน (Flanagan 1978 : 139-140) วัดความพึงพอใจของผู้ป่วยในด้านองค์ประกอบในการดำเนินชีวิต ด้านร่างกาย ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ด้านการงานและด้านการพักผ่อนหย่อนใจ แบบสัมภาษณ์ในส่วนนี้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ชุดที่ 2 แบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ความรุนแรงของความเจ็บปวด

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความเสื่อมสมรรถภาพของอวัยวะ

แบบสัมภาษณ์ใน 2 ส่วนนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคข้ออักเสบ เพื่อเป็นหลักในการสร้างแบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ใน 2 ส่วนนี้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ความสำคัญในคุณค่าของตนเอง โดยใช้แนวคิดการวัดความสำคัญในคุณค่าของตนเองของ Rosenberg (Penrod 1983 : 142-144) ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้สึกซึมเศร้า โดยใช้แนวความคิดการวัดความรู้สึกซึมเศร้าของลีวินสัน (Lewinson 1978 : 9-20) ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ

เกณฑ์การให้คะแนน และเกณฑ์การตัดสินแปลผล

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 ส่วนที่ 2 และแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ส่วนที่ 3 คือ เกณฑ์การให้คะแนนข้อความที่มีความหมายในทางบวกดังนี้

0	คะแนน ไม่เป็นจริงเลย	หมายถึง	ข้อความทั้งหมดในประโยคไม่ตรงกับความรู้สึกเลย
1	คะแนน เป็นจริงน้อย	หมายถึง	ข้อความทั้งหมดในประโยคตรงกับความรู้สึกเพียงเล็กน้อย
2	คะแนน เป็นจริงบางส่วน	หมายถึง	ข้อความทั้งหมดในประโยคตรงกับความรู้สึกเพียงบางส่วน บางครั้ง
3	คะแนน เป็นจริงมาก	หมายถึง	ข้อความทั้งหมดในประโยคตรงกับความรู้สึกมากหรือเกือบทุกครั้ง
4	คะแนน เป็นจริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความทั้งหมดในประโยคตรงกับความรู้สึกทุกครั้ง ทุกประการ

สำหรับข้อความที่มีความหมายในทางลบถือเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

4	คะแนน	ไม่เป็นจริงเลย	หมายถึง	ข้อความทั้งหมดในประโยคไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านเลย
3	คะแนน	เป็นจริงน้อย	หมายถึง	ข้อความทั้งหมดในประโยคตรงกับความรู้สึกเพียงเล็กน้อย
2	คะแนน	เป็นจริงบางส่วน	หมายถึง	ข้อความทั้งหมดในประโยคตรงกับความรู้สึกเพียงบางส่วน บางครั้ง
1	คะแนน	เป็นจริงมาก	หมายถึง	ข้อความทั้งหมดในประโยคตรงกับความรู้สึกเป็นส่วนมากหรือเกือบทุกครั้ง
0	คะแนน	เป็นจริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความทั้งหมดในประโยคตรงกับความรู้สึกทุกครั้ง ทุกประการ

เกณฑ์การตัดสินแปลผล

0.00 - 0.49 คะแนน น้อยที่สุด / ไม่มีเลย

0.50 - 1.49 คะแนน น้อย

1.50 - 2.49 คะแนน ปานกลาง

2.50 - 3.49 คะแนน มาก

3.50 - 4.00 คะแนน มากที่สุด

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ถือเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

0 คะแนน หมายถึง ความรุนแรงน้อยที่สุด / ไม่มีเลย

1 คะแนน หมายถึง ความรุนแรงน้อย

2 คะแนน หมายถึง ความรุนแรงปานกลาง

3 คะแนน หมายถึง ความรุนแรงมาก

4 คะแนน หมายถึง ความรุนแรงมากที่สุด

เกณฑ์การตัดสินผล เช่นเดียวกับ แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 ส่วนที่ 2 และแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ส่วนที่ 3

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ส่วนที่ 4 คือเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

0 คะแนน หมายถึง ไม่มีความรู้สึกซึมเศร้าเลย

1 คะแนน หมายถึง ความรู้สึกซึมเศร้าน้อย

2 คะแนน หมายถึง ความรู้สึกซึมเศร้าปานกลาง

3 คะแนน หมายถึง ความรู้สึกซึมเศร้ามาก

เกณฑ์การตัดสินผล

0.00 - 0.49 คะแนน ไม่มีความรู้สึกซึมเศร้าเลย

0.50 - 1.49 คะแนน ความรู้สึกซึมเศร้าน้อย

1.50 - 2.49 คะแนน ความรู้สึกซึมเศร้าปานกลาง

2.50 - 3.00 คะแนน ความรู้สึกซึมเศร้ามาก

2. การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความตรงของแบบสัมภาษณ์เรื่อง ความพึงพอใจในการดำเนินชีวิต ความรุนแรงของความเจ็บปวด และความเสื่อมสภาพของอวัยวะ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการแพทย์และการพยาบาล ที่มีประสบการณ์ในการดูแลรักษา และให้การพยาบาลผู้ป่วยโรคข้ออักเสบ ซึ่งประกอบด้วยแพทย์ 2 ท่าน พยาบาล 4 ท่าน สำหรับแบบสัมภาษณ์ความสำนึกในคุณค่าของตนเอง และความรู้สึกซึมเศร้าคือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการพยาบาลทางทันตจิตใจ ซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาล 6 ท่าน ทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้วิจัยถือเกณฑ์การยอมรับ 2 ใน 3 ของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเกณฑ์ตัดสินความตรงตามเนื้อหา (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในภาคผนวก) แบบสัมภาษณ์

ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วประกอบด้วย แบบวัดความพึงพอใจค่านองศ์ประกอบในการดำเนินชีวิต 9 ข้อ ความพึงพอใจด้านร่างกาย ความพึงพอใจด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น และความพึงพอใจด้านการงาน อย่างละ 7 ข้อ ความพึงพอใจด้านการพักผ่อนหย่อนใจ 6 ข้อ ความรุนแรงของความเจ็บปวด และความเสื่อมสภาพของอวัยวะอย่างละ 7 ข้อ ความสำนึกในคุณค่าของตนเอง 10 ข้อ ส่วนแบบวัดความรู้สึกร่วมกัน มี 13 ข้อ

3. การหาความเที่ยง (Reliability)

นำแบบสัมภาษณ์ที่มีความตรงตามเนื้อหาไปหาความเที่ยง โดยนำไปสัมภาษณ์ผู้ป่วยโรคข้ออักเสบ ซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายกับประชากรในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำค่าที่ได้ไปหาความเที่ยงแต่ละส่วนของแบบสัมภาษณ์โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ของครอนบาค (Cronback) (สูตรและวิธีคำนวณเสนอไว้ในภาคผนวก) และหลังจากเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ป่วย 222 คน ได้หาความเที่ยงอีกครั้งทั้งรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าความเที่ยงจากข้อมูลที่ทดลองใช้ และข้อมูลจริง

	ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ	
	ข้อมูลที่ทดลองใช้	ข้อมูลจริง
ความพึงพอใจค่านองศ์ประกอบในการดำเนินชีวิต	.70	.76
ความพึงพอใจด้านร่างกาย	.88	.92
ความพึงพอใจด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	.77	.77
ความพึงพอใจด้านการงาน	.82	.87
ความพึงพอใจด้านการพักผ่อนหย่อนใจ	.80	.84
ความรุนแรงของความเจ็บปวด	.80	.86
ความเสื่อมสภาพของอวัยวะ	.68	.84
ความสำนึกในคุณค่าของตนเอง	.87	.95
ความรู้สึกร่วมกัน	.78	.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย 1 ท่าน ทำการสัมภาษณ์
ผู้ป่วยโรคข้ออักเสบที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรได้ครบจำนวน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างนำมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีสถิติ
โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSSX (Statistical Package for the
Social Science)

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลเสนอเป็นความถี่
2. หาค่าเฉลี่ยของตัวแปรแต่ละตัวของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด
3. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรความพึงพอใจในการดำเนินชีวิต
(X) และการรับรู้ต่อความเจ็บป่วย (Y) โดยใช้สหสัมพันธ์คาโนนิกอล
(Canonical Correlation) วิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด และจำแนก
ตามกลุ่ม อายุ เพศ และระดับการศึกษา ซึ่งมีลำดับขั้นการวิเคราะห์ดังนี้
 - 3.1 หาเมตริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Matrix)
 - 3.2 หาค่า(Eigenvalues) โดยแทนค่า Correlation Matrix
ใน Characteristic Equation
 - 3.3 หาค่า Canonical Correlation จากค่า Eigenvalues
 - 3.4 ทดสอบความมีนัยสำคัญของ Canonical Correlation
 - 3.5 หา Eigen Vectors ที่สอดคล้องกับ Eigenvalues ซึ่งจะ
ได้ค่านำหนักของตัวแปรแต่ละตัว

(สูตรและวิธีคำนวณโดยละเอียดอยู่ในภาคผนวก)